

شرکت‌های امریکایی و اروپایی مد نظر قرار گرفت. سرانجام قطع همکاری با چین، قرارداد بستن با شرکت‌های غربی در حوزه‌های مختلف همچون خودرو، نفت و حتی کترینگ بود، به طوری که برای مسائل جزئی از جمله تأمین غذای قطارهای مسافری راه‌آهن با شرکت‌های اتریشی قرارداد بستند.

نشت قابل تأمل اطلاعات

یکی دیگر از اقدامات غیرمنطقی، نسنجیده و قابل تأمل دولت قبل این بود که تمام اسناد و مدارک شیوه‌هایی که تحریم‌ها در حوزه‌های مختلف نفتی، هواپیمایی، مالی و غیره دور زده می‌شد به دست غربی‌ها رسید. همین بی‌تدبیری باعث شد که در کنار شرکت‌ها و شخصیت‌های ایرانی که تحریم شدند، اسامی و شرکت‌های چینی زیادی نیز تحریم شوند. این نشت اطلاعات عملاً باعث شد که پل‌های پشت سر ایران برای برقراری مناسبات دوستانه گذشته با چین تا حدودی متزلزل شده و در واقع از دست برود.

همچنان بلا تکلیفی

البته در سال‌های اخیر هم که تا حدودی روابط چین برقرار شد، توسعه روابط قائم به شخص بود و چینی‌ها تنها با اشخاصی که به آنها هنوز اعتماد داشتند ارتباط برقرار می‌کردند. واقعاً دوگانگی سیاست داخلی ایران به مناسبات ما با چین آسیب‌زده و تکلیف رویکرد راهبردی کشور برای تنظیم مناسبات با چین به نظر می‌رسد که هنوز مشخص نیست. از سوی دیگر نیز گویا به صورت همگن در داخل کشور سیاست یکپارچه‌ای در خصوص احیای واقعی روابط اقتصادی ایران و چین اتخاذ نمی‌شود. نکته دیگری که لازم است به آن توجه کنیم اینکه انعقاد قرارداد نفتی و انرژی بین چین و عربستان سعودی، فواید بلندمدتی برای ایران دارد. زیرا شرطی را که چین برای توسعه مناسبات تجاری با عربستان مد نظر قرار داده می‌تواند مناسبات سیاسی و اقتصادی کل جهان را تحت تأثیر قرار دهد. در واقع چین معاهده انرژی خود با عربستان را به این شرط منعقد کرده که تمام مبادلات نفتی با یوان صورت بگیرد. این امر در بلندمدت منافع بلندمدت جدی را برای کشور ایران خواهد داشت.

فرستی قابل توجه

با توجه به اینکه ایران در حال حاضر در مناسبات بین‌المللی دلاری بخاطر محدودیت‌های FATF و تحریم‌ها بسیار در تنگنا قرار دارد و مجبور است از مناسبات غیر دلاری برای مناسبات

کشور استفاده کند، تغییر رویکرد مناسبات جهانی انرژی از پایه دلار به یوان می‌تواند منافع بلندمدتی برای کشور بخصوص در زمینه توسعه، تجارت و سرمایه‌گذاری داشته باشد و دور زدن تحریم‌ها را برای کشور ما تسهیل کند. بر این اساس اگر چین وارد معاهده انرژی با ارز ملی خود با بزرگترین تولیدکننده نفت در جهان شود برای کشور ما بسیار پر اهمیت‌تر می‌شود حتی اگر این معاهده با کشور رقیب منطقه‌ای ایران بوده و ما بخشی از بازار انرژی را از دست بدهیم.

الزام استعمار و ثبات

همچنین در خصوص عملیاتی شدن قرارداد ۲۵ ساله با چین و اینکه دولت چه اقداماتی برای تسریع در عملیاتی شدن این پروژه انجام دهد، باید گفت: یکی از گزینه‌های اصلی برای پناه‌سازی برنامه «یک پهنه، یک راه» ایران است و مهمترین محور توسعه‌ای این برنامه چین هم اتصال زمینی دریای عمان به مدیترانه بود. براین اساس از طریق عبور از ایران عراق و سوریه بود که کشورمان می‌توانست نقش پررنگی در این زمینه ایفا کند. زمانی که معاهده ۲۵ ساله ایران با چین مطرح شد شاهد بحران سیاسی در عراق بودیم و به این دلیل پای چینی‌ها از عراق کوتاه شد. در پروژه «یک پهنه، یک راه» فقط بحث سرمایه‌گذاری چین در ایران نبود بلکه مسأله اصلی مشروط و منوط به پیاده‌سازی این پروژه بود که باید در سه کشور ایران، عراق و سوریه به صورت یکپارچه انجام می‌شد. اتصال زمینی جاسک به طرطوس شد در همین راهبرد «یک پهنه، یک راه» مطرح شد که با چند چالش ژئوپلیتیک مواجه بود. یکی از چالش‌ها این است که اسرائیل به صورت مستمر در حال بمباران مناطق مرزی بین عراق و سوریه است تا ایران نتواند آن درگاه مرزی را به صورت مستمر باز نگه دارد. همچنین در این روند مسائلی که طی چند سال اخیر در ایران رخ داده به نوعی باعث شد که چینی‌ها به بن‌بست سیاسی در ایران برخورد کنند. اگر واقعاً بخواهیم شاهد احیای منطقی مناسبات اقتصادی ایران و چین باشیم ضرورت داشته موضع سیاستمداران کشورمان در تعامل با چین به صورت پایدار و یکپارچه مشخص شود. همچنین در این روند نباید تغییری باشد تا مجدد بحران در روابط ایجاد شود. هدف از معاهده ۲۵ ساله هم این بود که یک استعمار و ثبات در روابط اقتصادی ایران و چین نهادینه شود. البته نکته قابل توجه دیگر این است که باید وزن مناسبی بین خواسته‌های چین و ایران در برنامه مذکور لحاظ شود و تأمین منافع کشورمان در اولویت قرار گیرد.

عده‌ای غربگرا
تمرکز دولت
سیزدهم بر
استفاده از
ظرفیت‌های
اقتصادی چین
را مورد نقد
قرار می‌دهند
و معتقدند
اگر چین در
بخش‌هایی
از ایران
سرمایه‌گذاری
کند بزودی
ایران مستعمره
چین خواهد
شد، اما اگر چین
با کشورهای
رقیب ایران در
منطقه همکاری
اقتصادی انجام
دهد ایران را
متهم به باخت
رقابت اقتصادی
می‌کنند